

De U- 163

De aanvaller van de Erie was een duikboot van het type IX-C, lange afstand met een bereik van ong. 25.000 km bij een snelheid van 10 kn. aan de oppervlakte. Ze was uitgerust met 4 boeg-torpedo-lanceerbuizen en 2 achter en had een lading van 22 torpedo's als ze "op jacht" ging. Acht van deze torpedo's bevonden zich in de voorste torpedoruimte (4 in de buizen en 4 gereed voor lancering), 4 werden gestuurd in de achter torpedoruimte (2 in de lanceerbuizen en 2 in reserve), en de overige 10 werden bewaard in een waterdichte container op het dek. Het overige wapentuig bestond uit 1 st. 105 mm kanon op het voordek en 2 st. luchtafweer geschut op het achterdek (een 37 mm kanon achter de brug en een 20 mm kanon verder naar het achterschip).

Op 17 Oktober 1942 verliet de onderzeeer Lorient, Frankrijk voor haar 2e oorlogspatrouille onder commando van Kurt-Eduard Engelmann. Het valt aan te nemen dat buiten Engelmann, nog vier officieren (incl. een arts) en 46 bemanningsleden aan boord waren. Toen de U 163 Lorient verliet wist Engelmann kennelijk alleen maar, dat haar bestemming ergens in de Zuid Atlantic zou zijn. Een week na vertrek kreeg hij opdracht om met nog 5 andere duikboten "Zuidwaarts" te varen. Per dezelfde order moesten de U 163 en de U boten 129 (Witt), 154 (Schuch), 160 (Lassen), 505 (Zschech) en 508 (Staats) onafhankelijk van elkaar, zich begeven langs de bekende konvooi-routes

in het Zuid Westelijk deel van de Caraïbische Zee. Toen de U 163 de kleine Antillen naderde op 3 November bracht ze haar snelheid terug van 14 kn. naar 6 kn., vertrouwend contact te kunnen maken met onbeschermdde koopvaarders.

Twee dagen later ontmoette zij het 5185 ton's Engelse vrachtschip "La Cordillera" op 120 mijl ten Zuid-Oosten van Barbados. Op een afstand van 500 mtr. gaf zij een gespreid schot af vanuit de hekbuizen en 50 sec. later sloeg 1 van de torpedo's in het vrachtschip waardoor dit zonk met de achterkant naar beneden. Drie van de 42 bemanningsleden overleefden deze aanval niet. Zoals gewoonlijk kwam de duikboot boven water om overlevenden te zoeken. Om er zeker van te zijn dat de overlevenden onbruikbare informatie zouden doorgeven na hun redding, vertrok de U 163 in Oostelijke richting.

Engelmann liet zijn bemanning aan de drenkelingen overbrengen, dat ze hun laatste 2 torpedo's hadden afgevuurd op de "La Cordillera".....

De volgende dag, 6 Nov. kreeg de U 163 bericht van het hoofdkwartier om Westwaarts te koersen en in het gebied ten Noorden van Curacao te gaan jagen. Westwaarts varende arriveerde de U 163 bij de Noordkust van Curacao op 11 Nov. om 12.00 uur met de bedoeling om de volgende dag (onder water) rond het eiland te varen teneinde de havens te verkennen (Bullenbaai, Annabaai en Caracasbaai).

De volgende dag om 11.30 uur, net een half uur voordat ze in een positie kwam dichterbij de haveningang, kwamen de escorte-schepen voor de 5 tankers die zouden meevaren in het Erie-konvooi naar buiten voor patouillevaart. Hieronder bevond zich ook de van KINSBERGEN, de PC 583, de PC 589 en de SC 533. Eén van deze schepen werd later opgepikt door de sonar van de U 163 waardoor ze nog dicht naar de haveningang koerste om 14.15 uur.

Op haar nieuwe positie bevond de U 163 zich direct onder de 5 tankers die opdracht hadden om zich bij het konvooi te voegen voor de reis naar Guantanamobaai (en dan verder naar New York) plus de HMS Kon. Wilhelmina (de vroegere PC 468) en een Nederlandse Motor Torpedoboot.

De U163 vuurde om 14.40 uur een gespreid schot af uit haar hekbuizen op de twee tankers. Beide tankers werden gemist alhoewel bemanningsleden in de duikboot het geluid van twee explosies hoorden en brekende waterdichte schotten. (Er was geen visuele waarneming mogelijk in de onderzeeer omdat de U 163 bijna geramd werd en naar 150 mtr. diepte moest duiken).

De U 163 wachtte een dieptebommen-aanval af die echter nooit kwam. Toen er verder niets meer te zien of te horen was uit de richting van Willemstad, bewoog de U 163 zich langzaam uit de kust om 16.25 uur. Dit bracht haar rechtstreeks onder konvooi TAG 20 dat uit Trinidad arriveerde en de 5 tankers uit Curacao, thans ook in de formatie waarin ze het konvooi 15 minuten eerder ontmoetten.

Temidden van van de 16 koopvaardijsschepen plus de 11 patrouilleschepen, begon de U 163 naar een geschikt doel te speuren hetgeen de torpedering van de Erie om 17.33 uur tot gevolg had.

Om 16.40 uur hoort de U 163 weer geluiden naderbij komen. Even later eerst twee en vervolgens een derde geluid van een destroyer. Ze varen op volle kracht op zigzag koersen en er is levendig Morse-verkeer onderling.

"Het leidt geen twijfel dat ze nu naar ons op jacht zijn. Ik probeer een aanval op één destroyer, maar ik kan niet opzij van haar komen. Daar komt er één van achteren en aan mijn stuurboordkant en vaart nu op halve kracht. Mooi zo!"

17.00 uur. Vuren een salvo van 3 torpedo's af met buizen 1, 2 en 4 op de destroyer. Het is een "Sumner Klasse". De vijand vaart 16 kn., koers 40 r., afstand 800 mtr. Rechts 95 Gr.

Na 109 sec. Is er een middelmatige torpedo-detonatie te horen, gevolgd door een tweede.

Neem op het doel een grote donkere wolk waar, hoog boven de brug van de destroyer als gevolg van de explosie. Er is brand aan boord. Nu is er ook brand midscheeps. Torenhoge vlammen.

17.07 uur. Vuur één torpedo af op de brandende destroyer. Hij mist. De destroyer was gedraaid toen hij getroffen werd en ik schatte de massa te hoog in van het schip nadat het getroffen werd. Ik schoot de torpedo af ondanks dat de destroyer langzaam dieper zakte aan de achterkant, omdat de haven zo dichtbij was en ik reddingsoperaties onmogelijk wilde maken. Snelle duik naar 150 mtr. omdat andere destroyers eraan komen.

Om 19.27 uur worden de van KINSBERGEN en de KON. WILHELMINA en de PC 624 die tevergeefs naar de U 163 op zoek waren, bij het konvooi teruggeroepen wat kort na middernacht plaats vond.

Tegen die tijd was de U 163 op weg naar een punt ten Noorden van Aruba, kennelijk verwachtende dat TAG 20 daar langs zou komen op de normale konvoiroute. Er werd geen contact gemaakt omdat het konvooi een andere route ten Zuid Westen van Aruba koos en pas daarna naar het Noorden ging op weg via de normal route naar Guantanamo-baai.

Op 13 Nov. kreeg de U 163 opdracht om Oostwaarts te varen in de buurt van de kleine Antillen. In de buurt van Martinique, op 18 Nov. werd de U 163 aangevallen door een Engelse Hudson bommenwerper die 4 bommen afwierp. De duikboot ontsnapte.

De volgende dag ging het minder goed toen er weer een Hudson aanviel juist ten Oosten van de kleine Antillen. De 4 dieptebommen van de Hudson veroorzaakten enige schade die echter snel gerepareerd kon worden.

De onderzeeer vervolgde haar zoektocht naar koopvaarders ten Oosten van Barbados.

Twee dagen later ontwaarde ze rook uit de schoorstenen van twee vrachtschepen. Ze zette de achtervolging achter één in maar brak na een half uur af. Met de rook van het tweede schip in het visier begon de U 163 de achtervolging. Het was het 6060 ton ss EMPIRE STARLING, onderweg naar Trinidad met bevroren en ingeblikte vleeswaren, post en andere zaken. Nadat de U 163 het schip gedurende 7 uren had achtervolgd, loste ze een gespreid torpedo-salvo af van 3 torpedo's. Twee troffen de EMPIRE STARLING waardoor ze enigszins slagzij maakte. Na enige minuten werd een tweede schot gelost en zonk het schip naar de oceaانبodem.

De 55 bemanningsleden overleefden het gebeuren en werden in 4 reddingsboten aan hun lot overgelaten. De kapitein, Eric Monckton, werd aan boord genomen van de U 163 en uiteindelijk afgevoerd naar het krijgsgevangenenkamp Milag Nord (voor geallieerde marine- mensen).

De volgende avond ontmoette de U 163 konvooi BNN-3 op ongeveer 300 mijl Oost van Barbados. Na dit konvooi ongeveer 3 uren gevolgd te hebben, vuurde de U 163 torpedo's af uit beide hekbuizen. Eén trof de 3766 ton Braziliaan APALOIDE met kpt. J.S.Silva.

De torpedo-explosie en het suksessievelijk zinken, resulteerde in het verlies van 57 bemanningsleden.

Het patrouillevaren in hetzelfde gebied gedurende de volgende 10 dagen leverde verder geen geschikte doelen meer op. Op 2 Dec. werd de U 163 bevolen om naar de thuishaven te varen wanneer de dieselbrandstof het 40 kuub merk aanwees. Aangezien er nog 46 kuub aanwezig was besloot Engelsmann om Zuidwaarts te varen aangezien de U 505 had gerapporteerd dat daar meer te halen viel.....

Twee dagen later kwam zij twee Amerikaanse marinevaartuigen tegen, de kruiser USS OMAHA en de destroyer USS JEWETT die ong. 400 mijl ten Oosten van Trinidad stoomden. Na een korte achtervolging lanceerde de U 163 een gespreid schot van 3 torpedo's op de OMAHA maar het waren alle missers. De JEWETT antwoordde snel en legde een barrage van dieptebommen, die echter geen schade aanbrachten.

Met haar brandstofvoorraad nu op een minimum vertrok de U 163 naar huis. Langs de route pikte ze 3 andere U boten op (154, 129 en 505) welke ook deel uitmaakten van de aanvankelijke groep "Zuidwaarts". Alle 4 werden opnieuw bevoorraad door een bevoorradingsschip (Melkkoe), de U 463. Op 6 Januari 1943 arriveerde de U 163 weer in Lorient en beeindigde een tocht van 81 dagen en 12.409 zeemijlen.

Het vergaan van de U 163

Gedurende de maanden Januari en Februari 1943 werd de U 163 gemoderniseerd en opgeknapt voor haar derde oorlogspatrouille. Geheel geproviandeerd en met 57 man aan boord, verliet ze de haven van Lorient op 10 Maart 1943. Haar onmiddellijke doel was een Rendez Vous met de Duitse blokkadebreker, de REGENSBURG, teneinde speciale orders en andere zaken te overhandigen.

Op haar derde dag op zee kwam de U 163 konvooi MKS-9 tegen in de Wetelijke toegang van de Golf van Biscaje van Gibraltar naar Engeland. Kort nadat de U 163 haar aanval opende op het konvooi, werd zij opgepikt door een nieuw geïnstalleerde radar op één van de escorteschepen, het Canadese korvet HMCS PRESCOTT (K-161).

Twee verschillende kijken op de zaak van de Prescott volgen hieronder:

Meervoudige dieptebommenpatronen werden door de Prescott neergelegd die de U 163

naar beneden dreven en een laatste barrage van 9 dieptebommen, afgesteld op 115 mtr. en 180 mtr. brachten haar tot zinken. Alhoewel er geen visuele bevestiging plaats vond, werd alle contact met de duikboot verloren rond 23.30 uur op de 13e Maart. Alle 57 bemanningsleden gingen die nacht in een nat graf.

Het Duitse commando merkte het volgende op:

Er komt geen rapportage binnen. Bevolen om haar positie op de 15e en 16e Maart 1943 te melden. Het schip antwoordt niet.

Verlies d.m.v. luchtbombardement of mijnen is mogelijk.

Op 24 April werd de U 163 als vermist opgegeven, effectief vanaf 15 Maart 1943.